

Regnskap og noter

Resultatregnskap 2018

	Note	2018	2017
TEKNISK REGNSKAP			
Premieinntekter			
Premieinntekter	17	693 130 488	663 757 581
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		209 701 609	186 851 908
Netto driftsinntekt fra eiendomsfond		46 851 791	7 694 566
Verdiendringer på investeringer		-129 058 848	202 875 276
Realisert gevinst og tap på investeringer		29 879 409	26 450 682
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	21	157 373 961	423 872 432
Forsikringsytelser			
Utbetalte pensjoner	18	314 773 221	301 205 259
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse			
Endring i premiereserve	11	381 910 000	285 633 000
Endring i særskilte forpliktelse		-9 959 894	-8 788 372
Endring i kursreguleringsfond		-130 836 776	202 730 668
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	22	241 113 330	479 575 296
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	19	24 996 923	23 944 651
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	20	17 032 609	17 165 605
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		42 029 532	41 110 257
Resultat av teknisk regnskap		252 588 366	265 739 202

	Note	2018	2017
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		9 060 929	9 488 794
Netto driftsinntekt fra eiendomsfond		2 024 404	390 749
Verdiendringer på investeringer		-5 576 462	10 302 499
Realisert gevinst og tap på investeringer		1 291 050	1 343 230
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	21	6 799 921	21 525 272
Andre inntekter			
Renteinntekter bankinnskudd drift		112 917	213 300
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader	19	1 060 356	1 222 624
Resultat av ikke-teknisk regnskap		5 852 482	20 515 948
Totalresultat		258 440 848	286 255 150
Overføringer og disponeringer			
Avsatt til/overført fra(-) annen opptjent egenkapital	13, 14, 22	258 440 848	286 255 150
Sum disponeringer		258 440 848	286 255 150

Balanse / Eiendeler

	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
INVESTERINGER			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	60 572 537	62 132 533
Bolig- og forretningslån	3	2 399 087	3 597 442
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		62 971 624	65 729 975
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4, 7	71 368 611	83 961 281
Rentebærende verdipapirer	5, 7	167 614 138	201 661 670
Finansielle derivater	6, 7	0	0
Bankinnskudd		5 530 523	2 738 128
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		244 513 273	288 361 078
Sum investeringer i selskapsporteføljen		307 484 897	354 091 053
Fordringer			
Kundefordringer	9	161 533 061	177 709 204
Fordring meglere		0	6 344 221
Sum fordringer		161 533 061	184 053 425
Andre eiendeler			
Bankinnskudd drift	8	6 431 645	14 982 954
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjent ikke fakturert premie		6 000 000	5 550 000
Opptjent utbytte		3 885 264	4 005 395
Forskuddsbetalte kostnader		54 322	50 593
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		9 939 586	9 605 988
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		485 389 189	562 733 420

	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	1 875 291 984	1 579 063 298
Bolig- og forretningslån	3	74 274 400	91 426 950
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		1 949 566 384	1 670 490 249
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4, 7	2 209 532 426	2 133 828 608
Rentebærende verdipapirer	5, 7	5 189 240 289	5 125 117 649
Finansielle derivater	6, 7	0	0
Bankinnskudd		171 221 905	69 587 977
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		7 569 994 621	7 328 534 234
Sum investeringer i kollektivporteføljen		9 519 561 004	8 999 024 483
Sum eiendeler i kundeporteføljene		9 519 561 004	8 999 024 483
Sum eiendeler		10 004 950 193	9 561 757 903

Balanse / Egenkapital og forpliktelser

	Note	31.12.2018	31.12.2017
Opptjent egenkapital			
Annen opptjent egenkapital	10, 13	1 806 637 705	1 553 693 974
Sum opptjent egenkapital	10, 14, 15, 16	1 806 637 705	1 553 693 974
Forsikringsforpliktelser			
Premiereserve	11	7 657 000 000	7 275 090 000
Særskilt forpliktelse - for regulering av pensjoner	12	80 850 674	79 095 348
Kursreguleringsfond		422 512 904	553 349 680
Sum forsikringsforpliktelser		8 160 363 578	7 907 535 028
GJELD I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	757 203	117 831
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpt kostnad		2 935 973	2 700 055
Annen kortsiktig gjeld			
Gjeld til megler		1 100 000	85 000 000
GJELD I KUNDEPORTEFØLJENE			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	23 442 588	2 994 617
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpt kostnad		9 713 146	9 716 396
Sum egenkapital og forpliktelser		10 004 950 193	9 561 757 902

Oslo, 28. mars 2019

Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Greta Torbergsen

Trond Teisberg

Renate Messel Hegre

Kontantstrømoppstilling

(Tall i hele kroner)	2018	2017
Kontantstrøm fra drift		
Innbetaling fra medlemmene	721 059 916	746 737 970
Bankrenter	740 731	708 835
Renteinntekter utlån	1 813 087	2 266 597
Renter obligasjoner/sertifikater	203 541 848	176 999 994
Aksjeutbytte	12 746 431	16 528 309
Andre inntekter	1 892 423	1 099 317
Sum	941 794 436	944 341 023
Betalte finansutgifter	-793 613	-1 572 135
Betalte pensjoner	-314 773 221	-301 205 259
Administrasjonsutgifter	-42 404 332	-41 641 557
Endring i leverandørgjeld	233 208	83 339
Endringer i annen gjeld	-84 122 832	4 942 450
Sum	-441 860 790	-339 393 162
Sum kontantstrøm fra drift	499 933 646	604 947 860
Kontantstrøm fra investeringer		
Netto realisert kursgevinst/-tap(-) aksjer/derivater/spesialfond	23 103 297	21 833 963
Netto realisert kurstap(-)/-gevinst obligasjoner/sertifikater	8 067 162	5 959 949
Netto realisert avkastning eiendomsfond	48 876 195	8 085 315
Netto endring i utlån	18 427 300	15 050 550
Netto tap lån	0	0
Netto endring i eiendomsfond	-74 377 223	-199 563 683
Netto endring i verdipapir	-416 986 242	-796 844 132
Netto endring i andre fordringer	-5 672 004	158 761 347
Sum kontantstrøm fra investeringer	-398 561 514	-786 716 692

(Tall i hele kroner)	2018	2017
Kontantstrøm fra finansiering		
Innbetalt ansvarlig kapital	-5 497 117	-34 894 574
Sum kontantstrøm fra finansiering	-5 497 117	-34 894 574
Netto kontantstrøm i perioden	95 875 015	-216 663 405
Likviditetsbeholdning 1.1.	87 309 059	303 972 464
Likviditetsbeholdning 31.12.	183 184 073	87 309 059
Netto endring likvidbeholdning	95 875 015	-216 663 405

Noter

Note 1 | Regnskapsprinsipper

Regnskapet er så langt det passer satt opp i overensstemmelse med Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20.12.2011, og regnskapslov gjeldende fra 01.01.1999.

Pensjonspremier

Pensjonspremier inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Innbetaling av pensjonspremier skjer etterskuddsvis hvert kvartal.

Renter

Renter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Obligasjoner som holdes til forfall er vurdert til kostpris korrigert for resultatført over-/ underkurs. Over-/underkurs på kjøpstidspunktet resultatføres over obligasjonens gjenværende løpetid.

Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2018.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2018. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2018. Markedsverdien er basert på siste omsatte kurs i 2018.

I aksjer og andeler inngår andeler i eiendomsfond. Andelene er vurdert til markedsverdi pr. 31.12.2018. Markedsverdien er basert på uavhengige verdivurderinger av eiendommene.

I aksjer og andeler inngår også andeler i infrastrukturfond

og hedgefond. Fondene har beregnet verdien av andelene pr. 31.12.2018 i henhold til bransjestandard.

Obligasjoner

Obligasjoner er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2018. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2018. Markedsverdi er lik ligningskurs for 2018.

Finansielle derivater

Valutaterminer er bokført til virkelig verdi pr. 31.12.2018. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2018.

Verdipapirer som måles til virkelig verdi, er vurdert som én portefølje. Sum markedsverdi fratrukket sum anskaffelseskost utgjør urealisert gevinst eller tap for porteføljen. Netto urealisert gevinst avsettes til kursreguleringsfondet. Netto urealisert tap utgiftsføres.

Utenlandsk valuta

Bankinnskudd, samt fordringer og gjeld i utenlandsk valuta, er omregnet til valutakurs pr. 31.12.2018.

Forsikringsforpliktelser

Beregningene er basert på forutsetningen om at pensjonsordningen fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer pr. 31.12.2018. Det er derfor tatt hensyn til alle potensielle pensjonsytelser i lov om Pensjonsordning for apotekvirksomhet som er under utbetaling eller som kan bli aktuelle på et senere tidspunkt. I tillegg omfattes ordningen av avtalefestet pensjon (AFP) med mulighet til uttak av pensjon fra 62 år etter gitte kriterier.

Det beregnes en kontantverdi av opptjent pensjon basert på medlemsstatus pr. balansedato (31.12.2018) for alle med-

lemmer i ordningen. Beregningene er foretatt etter standardiserte aktuarielle prinsipper med hensyn på neddiskontering og beregning av risiko. Det legges til grunn at pensjonsytelsene tjenes opp lineært fra ansettelse til pensjonering, justert for eventuell tilleggstid dersom medlemmet har tidligere opptjent rettighet.

De aktuarielle forutsetningene for dødelighet ved opplevelsesrisiko og dødelighet for dødsrisiko er basert på grunnlagselementene i K2005. Dødelighet ved opplevelsesrisiko er i tillegg styrket med 15 % sikkerhetsmargin for begge kjønn.

Uføresannsynlighetene er basert på beregningsgrunnetlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5.

Opptjent egenkapital

Opptjent egenkapital består av Annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital utgjør pensjonsordningens overdekning i forhold til pensjonsordningens forpliktelser. Denne egenkapitalen skal minimum tilsvare beregnet solvensmarginkrav. Solvensmarginkravet er omtalt i note 15. Annen opptjent egenkapital utover solvensmarginkravet/krav til minimumskapital er definert som fri egenkapital. Det er ingen retningslinjer som begrenser anvendelsen av den frie egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Note 2 | Obligasjoner som holdes til forfall

Tall i hele 1.000	Pålydende verdi	Kostpris	Bokført verdi	Markedsverdi	Forskjell mellom bokført verdi og pålydende
Utsteder					
Statsgaranterte	100 000	90 490	99 570	101 300	430
Bank/finans	175 000	174 808	174 865	174 653	135
Kommune/fylke	25 000	23 835	24 093	24 388	907
Industri	1 335 300	1 336 693	1 336 280	1 346 223	-980
Energi	265 000	267 238	266 437	270 641	-1 437
Sum obligasjoner som holdes til forfall:	1 900 300	1 893 064	1 901 245	1 917 204	-945
Opptjente renter			34 620	34 620	
Total bokført verdi	1 900 300	1 893 064	1 935 865	1 951 824	-945
Bokført verdi 1.1.2018:			1 641 196		
Tilgang 2018:			405 300		
Avgang 2018:			-118 795		
Årets periodiserte over-/underkurs:			662		
Endring opptjente renter 2018:			7 502		
Bokført verdi 31.12.2018:			1 935 865		
Herav andel kollektivporteføljen			1 875 292		
Herav andel selskapsporteføljen			60 573		

Alle obligasjoner som holdes til forfall er notert på regulerte markedsplasser. Alle obligasjoner er utstedt i NOK. Effektiv rente på obligasjoner som holdes til forfall er 4,0 prosent. Effektiv rente er beregnet på grunnlag av effektiv rente på det enkelte papir. Effektiv rente vektet i forhold til det enkelte papirs pålydende og summeres. Forskjellen mellom bokført verdi og pålydende resultatføres over obligasjonenes gjenværende løpetid.

Note 3 | Bolig- og forretningslån

Pensjonsordningen yter lån til sine medlemmer. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2018. Tapene for utlånsvirksomheten er erfaringsmessig meget små. Det foretas derfor ingen generell tapsavsetning på utlån.

Låntagere med boliglån er delvis dekket av en gjeldsforsikring hvor pensjonsordningen er selvassurandør. Det er ikke foretatt avsetninger for mulige erstatningstilfeller pr. 31.12.2018, siden antall erstatningstilfeller og beløpene knyttet til disse har vært lave de senere årene.

Spesifisering av låneporteføljen

	Lån til bolig	Statsgaranterte gjeldsbrevlån	Totalt
Antall	128	2	130
Beløp	76 140 191	397 251	76 537 442
Opptjente renter			136 045
Totalt			76 673 487
Herav andel kollektivporteføljen:	74 274 400		
Herav andel selskapsporteføljen:	2 399 087		

Renten for boliglån gikk ned fra 2,20 prosent til 2,10 prosent fra 1.7.2018. For statsgaranterte gjeldsbrevlån gikk rentesatsen ned til 2,60 prosent.

Tap mv på utlån	2018	2017	2016	2015	2014
Avskrevet hovedstol	0	0	0	0	354
Avskrevet hovedstol, gjeldsforsikring	0	0	0	0	0
Avskrevet renter	0	0	0	0	0
Avskrevet renter, gjeldsforsikring	0	0	0	0	0
Innbetalt tidligere avskrevet	0	0	0	0	0
Sum	0	0	0	0	354

Note 4 | Aksjer/andeler

Aksjer notert på Oslo Børs

Selskap	Kostpris	Bokført verdi
Af Gruppen Ord	8 460 832	13 200 000
B2 Holding Asa	14 823 713	9 840 000
Borregaard Asa	10 969 903	16 456 000
Elkem Asa	15 576 820	11 097 500
Equinor Asa (Tidligere Statoil Asa)	11 537 729	9 738 750
Europris Asa	15 996 070	9 954 500
Fjord1 As	9 586 196	14 104 000
Fjordkraft Holding	12 740 653	13 600 000
Golden Energy Offshore Services As	10 584 810	6 562 582
Hexagon Composites	14 379 815	14 351 025
Pioneer Property Group Asa	12 500 000	12 875 000
Ringerike Sparebank	10 514 172	12 090 099
Sbanken Asa	9 061 226	15 000 000
Softox As	4 100 000	3 375 000
Sparebank 1 Bv	7 330 413	7 974 400
Sparebanken Telemark	8 121 475	8 187 200
Storebrand Asa	8 365 258	8 013 200
Tgs Nopec Geophysical Co	6 208 538	4 865 040
Yara International	18 701 091	16 675 000
Sum norske aksjer	209 558 715	207 959 297
Autoliv Inc	12 587 897	10 931 300
Dometic Group Ab	8 834 629	6 435 660
Epiroc Ab-A	12 960 878	12 516 290
Huhtamaki Oyj	12 528 210	10 187 231
International Petroleum Corporation Of Sweden	9 633 949	7 118 230
Investor Ab B-Aksjer	17 708 748	18 312 378
Iss As	13 827 500	10 871 935
Novo Nordisk As-B	22 856 829	21 743 870
Sandvik Ab	11 472 357	11 211 554
Subsea 7 S.A (Tidli Acergy S.A.)	27 091 017	20 648 600
Vestas Wind Systems As	16 425 636	17 306 247
Volvo Ab-B	15 283 073	12 436 913
Sum utenlandske aksjer	181 210 724	159 720 208
Sum enkeltaksjer notert på Oslo Børs/VINX	390 769 438	367 679 504

Aksjefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
BlackRock World Index Fund	262 350 878	578 677 472
Sum utenlandske aksjefond	262 350 878	578 677 472

Hedgefond/Spesialfond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Archmore Infrastructure Debt Platform SCA-SICA V-SIF	78 499 424	85 824 730
QVT Roiv Hldgs Offshore Ltd. A	764 298	1 241 753
Sector Healthcare Fund Class A	20 402 707	43 793 969
Sum utenlandske hedgefond/spesialfond	99 666 429	130 860 452

Eiendomsfond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	3 175 833	3 445 152
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	306 296 790	341 092 637
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS	427 763 408	550 613 071
Union Core Real Estate Fund AS	3 000 000	3 081 888
Union Core Real Estate Fund IS	297 000 001	305 450 864
Sum eiendomsfond	1 037 236 031	1 203 683 610

Sum aksjer og andeler **1 790 022 777** **2 280 901 038**

Herav andel kollektivportefølje **1 734 013 578** **2 209 532 426**

Herav andel selskapsportefølje **56 009 199** **71 368 611**

Porteføljen av enkeltaksjer består av aksjer som er notert på Oslo Børs, samt aksjer som er notert på børs i København, Stockholm eller Helsinki og som inngår i VINX benchmark index. Det er gitt rammer for hvor stor andel av totalkapitalen som kan plasseres i aksjer i ett enkelt selskap, samt for maksimal risiko på forvaltningen av enkeltaksjer totalt sett.

Black Rock World Index Subfund speiler referanseindeksen MSCI World Index, og har derfor tilnærmet samme risikoprofil som denne.

Investeringene i spesialfond består ved årsskiftet av 3 ulike fond - 2 hedgefond og Archmore Infrastructure Debt platform. Dette fondet investerer i infrastruktur. Referanseindeksen for hedgefondsinvesteringene for 2018 har som tidligere vært Global Hedge Fund Index.

Eiendomsinvesteringer består av andeler hos Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS, Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS og Union Core Real Estate Fund IS/AS. Investeringene er bokført til markedsverdi pr. 31.12.2018. Markedsverdien av andelene er beregnet basert på uavhengige verddivurderinger av eiendommene.

Bokført verdi av eiendomsinvesteringene pr. 31.12.2018 (tusen kroner):

	2018	2017	2016	2015	2014
Inngående balanse	1 101 755	826 565	937 384	858 515	609 043
Tilgang i året til anskaffelseskost	74 377	225 623	0	62 019	237 349
Avgang i året til anskaffelseskost	0	-26 059	-138 140	0	0
Verdireguleringer i regnskapsåret	27 552	75 626	27 321	16 850	12 123
Utgående balanse	1 203 684	1 101 755	826 565	937 384	858 515
Herav andel kollektivporteføljen	1 166 021	1 060 044	806 118	904 522	826 073
Herav andel selskapsporteføljen	37 663	41 711	20 447	32 862	32 442

Selskapsstrukturen i Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS består av to selskaper – Pareto Eiendomsfelleskap IS og Pareto Eiendomsfelleskap AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringene i Pareto Eiendomsfelleskap er 83 prosent fast eiendom i Stor-Oslo, 10 prosent er fast eiendom på Østlandet for øvrig, og 7 prosent er fast eiendom i Vestfold. 75 prosent av de totale investeringene er i bygg relatert til lager/logistikk, 14 prosent er i bygg relatert til terminal/logistikk, mens resterende 11% er bygg relatert til handel. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen er gjennom 2018 svakt redusert fra til 10,3 år til 10 år. Total bruttoleie for 2018 var på 159,7 millioner kroner.

Selskapsstrukturen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS består av to selskaper – Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringer i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS er 73 prosent fast eiendom i Stor-Oslo, 12 prosent i Trondheim, 9 prosent i Bergen, 2 prosent i Stavanger og 4 prosent i andre kommuner. Porteføljen består av 30 eiendommer. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen er ved utgangen av 2018 på 5,6 år, noe som er svakt opp i forhold til utgangen av 2017. Totale brutto leieinntekter utgjorde 547 millioner kroner i 2018.

Selskapsstrukturen i Union Core Real Estate Fund IS/AS består av to selskaper – Union Core Real Estate Fund IS og Union Core Real Estate Fund AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Union Core Real Estate Fund IS/AS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Union Core Real Estate er et relativt nystartet fond. Fondet har foreløpig investert i 7 eiendommer: 4 eiendommer i Stor Oslo, en eiendom i Bergen, en i Trondheim, og et nybygg under oppføring i Stavanger-området. Totale leieinntekter for fondet er på 59,3 millioner kroner, og gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 11,4 år. 37 % av leieinntektene kommer fra offentlig sektor, 40% fra private foretak og 23 % fra stiftelser/foreninger.

Ingen del av eiendomsarealet er til egen benyttelse for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Note 5 | Obligasjoner

Utsteder	Kostpris	Markedsverdi	Urealiserte gevinster
Bank og finans	2 110 252 088	2 114 878 914	4 626 825
Kommune/fylke	1 280 838 580	1 282 537 066	1 698 486
Statsgaranterte	305 713 409	304 407 650	-1 305 759
Industri	933 116 630	903 308 977	-29 807 653
Energi	261 565 750	265 288 517	3 722 767
Ansvarlige lån	462 734 870	461 699 141	-1 035 729
Sum rentepapirer omløpsmidler	5 354 221 327	5 332 120 265	-22 101 062
Opptjente renter		24 734 163	
Totalt	5 354 221 327	5 356 854 428	
Herav andel kollektivporteføljen		5 189 240 289	
Herav andel selskapsporteføljen		167 614 138	

Porteføljen av rentepapirer klassifisert som omløpsmidler består av rentepapirer som er notert på Oslo Børs, Oslo ABM og Nordic Nasdaq (Stockholm), samt ikke listede rentepapirer. Alle rentepapirer klassifisert som omløpsmidler er utstedt i NOK, bortsett fra seks rentepapirer utstedt i USD, fem rentepapirer utstedt i EUR, og fire rentepapirer utstedt i SEK. Effektiv rente for papirer med flytende rente er på ca. 2,1 % og på fastrentepapirer på ca. 2,0 % p.t. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet ut fra de enkelte papirenes effektive rente vektet i forhold til markedsverdi.

Note 6 | Finansielle derivater

Hensikten med bruk av derivater i forvaltningen er å effektivisere forvaltningen av fondsmidlene, herunder muligheten for å sikre investeringene. Pensjonsordningen kan i utgangspunktet kun investere i børsnoterte (standardiserte) derivater. Underliggende papirer må være verdipapirer som ordningen kan investere i i henhold til gjeldende retningslinjer. Ikke-standardiserte derivater (Over The Counter-derivater) kan kun benyttes til sikringsformål. Dette gjelder imidlertid ikke norske FRA.

Pr. 31.12.2018 var det investert i følgende derivater:

Valuta kjøpt	Valuta solgt	Nominelt beløp i NOK	Virkelig verdi i NOK
NOK	EUR	-365 442 200	-7 259 851
NOK	USD	-495 385 750	-9 576 005
NOK	SEK	-161 618 138	-6 320 310
NOK	DKK	-50 198 325	-1 043 624
Sum valutaterminer		-1 072 644 413	-24 199 791
Herav andel kollektivporteføljen (gjeld)			-23 442 588
Herav andel selskapsporteføljen (gjeld)			-757 203

Det har gjennom 2018 vært foretatt sikring av de utenlandske aksjeinvesteringene ved bruk av opsjoner. Slike sikringsforretninger har belastet regnskapet for 2018 med netto om lag 4 millioner kroner. I tillegg har det i 2018 vært handlet aksjeopsjoner for på en effektiv måte å justere aksjeeksponeringen.

Note 7 | Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

I henhold til årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak skal finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres i forhold til hvordan virkelig verdi måles. Klassifiseringen sier noe om relativ usikkerhet knyttet til målingen for de ulike nivåene.

Forskriften definerer tre beregningsnivåer for hvordan virkelig verdi måles:

1. Virkelig verdi måles ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas i disse prisene.
2. Virkelig verdi måles med bruk av annen observerbar input enn de noterte prisene som brukes i nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

3. Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input).

Virkelig verdi hierarki for finansielle instrumenter målt til virkelig verdi:

	31.12.2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aksjer og andeler	2 280 901 038	367 679 504	578 677 472	1 334 544 062
Obligasjoner	5 356 854 428		5 356 854 428	
Finansielle derivater	-24 199 791		-24 199 791	
Totalt	7 613 555 674	367 679 504	5 911 332 108	1 334 544 062

Note 8 | Bankinnskudd

Av bankinnskudd knyttet til drift på 6 431 645 kroner pr. 31.12.2018 utgjør 315 695 kroner bundne skattetrekkmidler.

Som sikkerhet for ulike derivatposisjoner må pensjonsordningen stille sikkerhet i form av bundne innskudd på marginkontoer i bank. Pr. 31.12.2018 er det ingen slike bundne innskudd.

Note 9 | Kundefordringer – tap på kundefordringer

Kundefordringer er bokført med 161 533 061 kroner og består av:

	31.12.2018	31.12.2017
Kundefordringer knyttet til premieinntekter:	161 248 873	177 240 789
Kundefordringer lån:	611 781	728 658
Øvrige kundefordringer	0	398
Avsetning for mulige tap:	-327 593	- 260 641
Sum kundefordringer:	161 533 061	177 709 204

Kundefordringer er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2018. Det er foretatt avsetning for mulig tap i kundefordringene pr. 31.12.2018.

Bokført tap på fordringer spesifiseres som følger:

	2018	2017
Realisert tap på fordringer:	0	0
Endring avsetning for mulig tap:	66 952	260 641
Bokført tap på fordringer:	66 952	260 641

Note 10 | Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er pr. 31.12.2018 på 1 806 637 705 kroner. Annen opptjent egenkapital med tillegg av kursreguleringsfondet på 422 512 904 kroner utgjør til sammen ordningens overdekning.

Pensjonsordningen har beregnet solvensmarginkrav etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser i henhold til administrasjonsinstruksen fra Arbeids- og sosialdepartementet gjeldende fra 2011. Beregnet solvensmarginkrav pr. 31.12.2018 er 268 714 617 kroner, se beregning i note 15 nedenfor.

Solvensmarginkravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital, eksklusiv solvensmarginkravet, men med tillegg av kursreguleringsfondet, utgjør 1 960 435 993 kroner. Dette utgjør ordningens bufferkapital.

Note 11 | Premiereserve

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er kun pliktig til å gjennomføre forsikringsteknisk beregning av fremtidige forpliktelser hvert femte år. Styret har likevel valgt å foreta årlige forsikringstekniske beregninger. Resultatet av beregningene benyttes også til regnskapsformål.

Premiereserven beregnes som nåverdien av opptjente pensjonsrettigheter pr. 31.12.2018. Premiereserven skal dekke fremtidige pensjoner opptjent på balansedato for ordningens medlemmer. For pensjonistene er premiereserven nåverdien av gjenstående pensjonsutbetalinger. Beregning av avsetningen følger regelverket for private pensjonskasser så langt det passer.

Det benyttes beregningsgrunnlaget K2005 med en beregningsrente på 3 prosent. Dødelighet ved opplevelsrisiko er styrket med 15 % sikkerhetsmargin for begge kjønn.

Uføreforutsetningen er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5.

Administrasjonsreserven tar høyde for de forventede fremtidige kostnader knyttet til utbetaling av pensjonene. Administrasjonsreserven beregnes ikke særskilt, men inngår i premiereserven. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har valgt å foreta avsetning for de fremtidige kostnadene tilsvarende 4 prosent av de beregnede pensjonsforpliktelsene. Det er avsatt for løpende pensjonister, aktive og oppsatte medlemmer (dvs. arbeidstakere som har sluttet i medlemsberettiget stilling og som har opptjent rettighet).

Note 12 | Særskilt forpliktelse – for regulering av pensjoner

For virksomheter som meldte seg ut av pensjonsordningen med virkning fra 1.1.2017 og 1.1.2018 ble det foretatt engangsoppgjør for den beregnede kostnaden ved fremtidig regulering av pensjoner. Engangsoppgjøret i 2017 utgjorde 87 883 720 kroner, mens engangsoppgjøret i 2018 utgjorde 11 715 220 kroner. Engangsoppgjørene ble avsatt som særskilt forpliktelse i balansen.

Den faktiske kostnaden for regulering av pensjoner det enkelte år gjenspeiles i premiereserven. Den særskilte avsetningen for beregnet reguleringskostnad reduseres derfor årlig med 1/10-del av opprinnelig beløp. Rest særskilt forpliktelse pr. 31.12.2018 er 80 850 674 kroner.

Note 13 | Disponering av årets resultat

Årets overskudd på 258 440 848 kroner avsettes til annen opptjent egenkapital.

Annen opptjent egenkapital utgjør pr 31.12.2018 totalt 1 806 637 705 kroner. Annen opptjent egenkapital og kursreguleringsfondet utgjør til sammen ordningens overdekning.

Note 14 | Spesifikasjon av endringer i opptjent egenkapital

Pr. 31.12.2018 utgjør opptjent egenkapital 1 806 637 705 kroner.

Virksomheter som meldte seg ut av pensjonsordningen med virkning fra 1.1.2018 fikk tilført en beregnet andel av overdekningen i pensjonsordningen. Dette reduserer opptjent egenkapital med 5 497 117 kroner i 2018.

Endringen i opptjent egenkapital i 2018 kan vises som følger:

Opptjent egenkapital pr. 31.12.2017	1 553 693 974
- Avregnet andel egenkapital i forbindelse med utmelding	-5 497 117
+ Årets overskudd avsettes til annen opptjent egenkapital	258 440 848
= Opptjent egenkapital pr. 31.12.2018	1 806 637 705

Note 15 | Beregning av solvensmarginkrav

Pr. 31.12.2018 er solvensmarginkravet beregnet å utgjøre 268 714 617 kroner.

Beregningsgrunnlaget for solvensmarginkravet pr. 31.12.2018 er som følger:

	Beregnings- grunnlag	Beregnings- faktor	Beregnet solvens- marginkrav
Premiereserve alderspensjon	6 331 848 398	4,00 %	253 273 937
Dødelighetsrisiko (udekket risiko, brutto)	198 700 773	0,30 %	596 102
Uførepensjon og premiefritak (gjennomsnittlig brutto erstatningskostnad 2016–2018)	57 094 532	26,00 %	14 844 578
Sum solvensmarginkrav pr. 31.12.2018			268 714 617

Note 16 | Forenklet Solvenskapitalkrav

Et nytt bindende kapitalkrav - forenklet solvenskapitalkrav – trådte i kraft for pensjonskasser fra 1.1.2019. Kravet er en forenklet versjon av Solvens II-regelverket som gjelder for forsikringsforetak og er basert på Finanstilsynets stresstest, med enkelte tilpasninger.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har gjort foreløpige beregninger av nytt forenklet solvenskapitalkrav basert på regnskapet per 31.12.2018. Foreløpig beregnet forenklet solvenskapitalkrav utgjør 1 045 millioner kroner. Bufferkapitalen overstiger det forenklete solvenskapitalkravet med 1 099 millioner kroner. I beregningen av bufferkapital er det tatt hensyn til overgangsregelen fra Finanstilsynet for oppjustering av premiereserven til virkelig verdi. Overgangsregelen innebærer at effekten av oppjusteringen til virkelig verdi fordeles over 16 år. I beregningen er det forutsatt at resterende oppjustering utgjør 13/16-deler. Uten bruk av overgangsregelen er bufferkapitalen beregnet å overstige det forenklete solvenskapitalkravet med 731 millioner kroner.

Note 17 | Premieinnbetalinger

Det er innbetalt 709 344 696 kroner i premie fra medlemmene i 2018. Til sammenligning er det bokført premieinntekter med 693 130 488 kroner. Tilsvarende ble det i 2017 innbetalt 658 854 250 kroner i premie fra medlemmene, og bokført premieinntekter med 663 757 581 kroner. Forskjellen mellom premieinntekter og premieinnbetalinger består av endringen i premier som er fakturert, men ikke betalt samt periodisering av opptjente premieinntekter.

Note 18 | Pensjoner

Av utgiftsførte pensjoner utgjør 563 665 kroner avskrivninger i forbindelse med for mye utbetalte pensjoner. Tilsvarende tall for 2017 var 679 074 kroner.

Note 19 | Forvaltningskostnader

Samlede forvaltningskostnader utgjør 26 057 279 kroner. Det har vært 3 ansatte i pensjonsordningen i 2018. Lønn og sosiale kostnader til disse tre kapitalforvalterne utgjør 9 069 511 kroner i 2018 og inngår i forvaltningskostnadene.

Note 20 | Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader

Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Det er i 2018 utgiftsført 15 777 216 kroner for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon av pensjonsordningen, herunder kostnader til regnskapsføring, akkuratjenester og administrasjon av pensjoner. Videre er det utgiftsført 327 956 kroner for revisjon inkludert merverdiavgift. Hele beløpet gjelder ordinære revisjonstjenester. Honorar til styret er utgiftsført med 339 482 kroner. Kostnader til betalingsformidling utgjør 479 068 kroner, mens diverse andre kostnader og kostnadsrefusjoner utgjør i alt netto 108 887 kroner. Samlet utgjør de forsikringsrelaterte administrasjonskostnadene 17 032 609 kroner.

Det er i 2018 utbetalt honorar til medlemmene av styret i ordningen som følger:

Finn Melbø, leder	68 594
Stein Gjerding	68 594
Renate Messel Hegre	58 130
Trond Teisberg	68 594
Greta Torbergsen	66 850
Kjell Morten Aune (vara)	8 720
Totalt	339 482

Note 21 | Kapitalavkastning

Beregnet avkastning for totalporteføljen utgjør:

År:	2018	2017	2016	2015	2014
Avkastning i % (verdijustert):	1,75	5,12	4,83	2,37	6,61
Avkastning i % (bokført):	3,08	2,63	6,48	1,38	4,47*

* Korrigert ifm årsregnskapet for 2015

Kapitalavkastningen over er beregnet for den samlede porteføljen; kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. For private pensjonskasser var det fra 2009 et krav at kapitalavkastningen beregnes for kollektivporteføljen under ett.

Note 22 | Resultatanalyse

Pensjonsplanendringer:	0,00 MNOK
Renteresultat ¹⁾	-53,64 MNOK
Risikoresultat ²⁾	6,25 MNOKK
Øvrig resultat ³⁾	169,62 MNOKK
Administrasjonsresultat	0,00 MNOK
Forsikringsresultat:	122,23 MNOK

1) 1) Renteresultat er differansen mellom faktisk avkastning og beregningsrente i premiereserven.

2) Risikoresultatet er sammenstilling av risikoinntekter minus risikoutgifter. Risikoinntekter er faktisk innbetalt og teknisk beregnet risikopremie for død og uførhet, samt dødelighetsarv. Risikoutgifter er tilførte avsetninger for risikohendelser.

3) Resultatført differanse mellom fakturert og faktisk beregnet premie. Et negativt øvrig resultat vil indikere at det er betalt for lite premie.